

PROGRAMAREA LINIARĂ

1. Să se optimizeze:

Forma canonică a problemei de programare liniară este:

$\max F(x, y) = 10 \cdot x + 15 \cdot y$ - funcția de maximizare

$$\begin{cases} 12 \cdot x + 13 \cdot y \leq 50 \\ 4 \cdot x + 9 \cdot y \leq 25 \end{cases} \text{ - sistem de restricții}$$

$$x \geq 0; \quad y \geq 0$$

Se modifică problema la notațiile care ne sunt mai familiare:

$\max F(x_1, x_2) = 10 \cdot x_1 + 15 \cdot x_2$ - funcția de maximizare

$$\begin{cases} 12 \cdot x_1 + 13 \cdot x_2 \leq 50 \\ 4 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 \leq 25 \end{cases} \text{ - sistem de restricții}$$

$$x_1 \geq 0; \quad x_2 \geq 0$$

Trecerea de la **forma canonică** la **forma standard** se face prin adăugarea unei variabile suplimentare (de egalizare) pentru fiecare inecuație a sistemului de restricții.

În cazul nostru sistemul are **două inecuații**, deci se vor introduce două variabile de egalizare notate: x_3 și x_4 .

$$\begin{cases} 12 \cdot x_1 + 13 \cdot x_2 + x_3 = 50 \\ 4 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + x_4 = 25 \end{cases}$$

$$x_1 \geq 0; \quad x_2 \geq 0; \quad x_3 \geq 0; \quad x_4 \geq 0$$

Acest sistem se mai poate scrie:

$$\begin{cases} 12 \cdot x_1 + 13 \cdot x_2 + x_3 + 0 \cdot x_4 = 50 \\ 4 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + 0 \cdot x_3 + x_4 = 25 \end{cases}$$

Din sistemul de ecuații se construiește matricea A și b:

$$A = \begin{matrix} & a_1 & a_2 & a_3 & a_4 \\ \begin{bmatrix} 12 & 13 & 1 & 0 \\ 4 & 9 & 0 & 1 \end{bmatrix}; & & & & \end{matrix} \quad b = \begin{bmatrix} 50 \\ 25 \end{bmatrix}$$

Funcția de maximizare devine:

$$\max F(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5) = 10 \cdot x_1 + 15 \cdot x_2 + 0 \cdot x_3 + 0 \cdot x_4$$

Se construiește matricea C:

$$C = \begin{matrix} & a_1 & a_2 & a_3 & a_4 \\ \begin{bmatrix} 10 & 15 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Pentru identificarea soluțiilor optime se trasează următorul tabel.

| | C_j | 10 | 15 | 0 | 0 | | |
|-----------|-------|-------|-------|-------|-------|-----|--------------|
| C^B | Baza | a_1 | a_2 | a_3 | a_4 | b | |
| 0 | a_3 | 12 | 13 | 1 | 0 | 50 | $50/13=3,84$ |
| 0 | a_4 | 4 | 9 | 0 | 1 | 25 | $25/9=2,77$ |
| Z_j | | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Z_j-C_j | | -10 | -15 | 0 | 0 | | |
| | | <0 | <0 | =0 | =0 | | |

pivot
intră în bază
iese din bază
vector de bază

Completarea tabelului:

- linia C_j din tabel se completează cu valorile din matricea C_j ;
- coloanele a_1, a_2, a_3, a_4 din tabel se completează cu valori din matricea A ;
- coloana b din tabel se completează cu valorile din matricea b ;
- pe coloana cu Baza se trec variabilele suplimentare (de egalizare) cazul nostru a_3 și a_4 (litere nu valori);
- coloana C^B se completează cu valorile lui a_3 și a_4 luate din matricea C_j (adică inițial cu zero);
- linia Z_j se completează astfel: $Z_j=C^B \cdot a_i$, adică:

$$C^B \cdot a_1 = 0 \cdot 12 + 0 \cdot 4 = 0$$

$$C^B \cdot a_2 = 0 \cdot 13 + 0 \cdot 9 = 0$$

$$C^B \cdot a_3 = 0 \cdot 1 + 0 \cdot 0 = 0$$

$$C^B \cdot a_4 = 0 \cdot 0 + 0 \cdot 1 = 0$$

$$C^B \cdot b = 0 \cdot 50 + 0 \cdot 25 = 0$$

- se calculează apoi diferența Z_j-C_j , rezultând pe coloanele a_1 și a_2 valorile -10 și -15 . Deoarece există diferențe (negative) $Z_j-C_j < 0$ **rezultă că soluția nu este optimă**;
- pentru stabilirea vectorului care intră în bază se caută maximul diferențelor negative $\max|Z_j - C_j|$ astfel:

$$\max|Z_j - C_j| = \max|-10, -15| = \max(10, 15) = 15$$

Deoarece valoarea 15 (rezultată din $|-15|$) se găsește pe coloana a_2 **rezultă că vectorul a_2 intră în bază**.

- pentru a determina vectorul care iese din bază se pune condiția:

$$\min\left\{\frac{b}{a_2}\right\} \Rightarrow \min\left\{\frac{50}{13}, \frac{25}{9}\right\} = \min\{3,84; 2,77\} = 2,77$$

ATENȚIE: La numitor se trec componentele vectorului care intră în bază (cazul nostru componentele vectorului a_2).

Deoarece valoarea 2,77 se găsește pe a doua linie, se caută pe această linie în vectorul de bază valoarea „1”. În cazul nostru cifra „1” am găsit-o pe coloana a_4 , rezultă că a_4 iese din bază.

- se stabilește pivotul care se găsește la intersecția dintre coloana care intră în vectorul de bază (a_2 în cazul nostru) și linia pe care am găsit minimumul $\min\left\{\frac{b}{a_2}\right\} = 2,77$ (a doua linie în cazul nostru).

Se completează un nou tabel, astfel:

- linia C_j din tabel se completează cu valorile din matricea C_j ;

| | | | | | | | |
|-----------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-----------------|
| | C_j | 10 | 15 | 0 | 0 | | |
| C^B | Baza | a_1 | a_2 | a_3 | a_4 | b | |
| 0 | a_3 | 6,22 | 0 | 1 | -1,44 | 13,88 | 13,88/6,22=2,23 |
| 15 | a_2 | 0,44 | 1 | 0 | 0,11 | 2,77 | 2,77/0,44=6,29 |
| Z_j | | 6,6 | 15 | 0 | 1,65 | 41,55 | |
| Z_j-C_j | | -3,4 | 0 | 0 | 1,65 | | |
| | | <0 | =0 | =0 | >0 | | |

- pe coloana Bază, deoarece s-a stabilit că a_2 trebuie să intre în bază și a_4 iese din bază se trece în loc de $a_4 \rightarrow a_2$;
- pe coloana C^B se trec valorile a_3 și a_2 din vectorul C_j ;
- linia pivotului din tabelul anterior se împarte la pivot;
- coloana pivotului (a_2 în cazul nostru) se completează cu 0;
- restul elementelor se completează cu regula pivotului astfel:

| | | |
|-------|-------|--|
| a_1 | a_2 | a_1^{nou} |
| m=12 | o=13 | $\frac{p \cdot m - o \cdot n}{p} = \frac{9 \cdot 12 - 13 \cdot 4}{9} = 6,22$ |
| n=4 | p=9 | $n/p = 4/9 = 0,44$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |

| | | |
|-------|-------|---|
| a_3 | a_2 | a_3^{nou} |
| 1 | 13 | $\frac{9 \cdot 1 - 13 \cdot 0}{9} = 1$ |
| 0 | 9 | $0/9 = 0$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |

| | | |
|-------|-------|--|
| a_4 | a_2 | a_4^{nou} |
| 0 | 13 | $\frac{9 \cdot 0 - 13 \cdot 1}{9} = -1,44$ |
| 1 | 9 | $1/9 = 0,11$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |

| | | |
|-----|-------|---|
| b | a_2 | a_4^{nou} |
| 50 | 13 | $\frac{9 \cdot 50 - 13 \cdot 25}{9} = 13,88$ |
| 25 | 9 | $25/9 = 2,77$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |

- linia Z_j se completează astfel: $Z_j = C^B \cdot a_i$, adică:

$$C^B \cdot a_1 = 0 \cdot 6,22 + 15 \cdot 0,44 = 6,6$$

$$C^B \cdot a_2 = 0 \cdot 0 + 15 \cdot 1 = 15$$

$$C^B \cdot a_3 = 0 \cdot 1 + 15 \cdot 0 = 0$$

$$C^B \cdot a_4 = 0 \cdot (-1,44) + 15 \cdot 0,11 = 1,65$$

$$C^B \cdot b = 0 \cdot 13,88 + 15 \cdot 2,77 = 41,55$$

- se calculează apoi diferența $Z_j - C_j$, rezultând pe coloanele a_1, a_2, a_3 și a_4 valorile -3,4; 0; 0; 1,65. Deoarece există o diferență (negativă) $Z_j - C_j < 0$ **rezultă că soluția nu este optimă**;
- pentru stabilirea vectorului care intră în bază se caută maximum **DIFERENȚELOR NEGATIVE** $\max |Z_j - C_j|$ astfel:

$$\max |Z_j - C_j| = \max |-3,4| = \max(3,4) = 3,4$$

Deoarece valoarea 3,4 (rezultată din $|-3,4|$) se găsește pe coloana a_1 **rezultă că vectorul a_1 intră în bază**.

- pentru a determina vectorul care iese din bază se pune condiția:

$$\min \left\{ \frac{b}{a_1} \right\} \Rightarrow \min \left\{ \frac{13,88}{6,22}, \frac{2,77}{0,44} \right\} = \min \{2,23; 6,29\} = 2,23$$

ATENȚIE: La numitor se trec componentele vectorului care intră în bază (cazul nostru componentele vectorului a_1).

Deoarece valoarea 2,23 se găsește pe prima linie, se caută pe această linie în vectorul de bază valoarea „1”. În cazul nostru cifra „1” am găsit-o pe coloana a_3 , rezultă că a_3 iese din bază.

- se stabilește pivotul care se găsește la intersecția dintre coloana care intră în vectorul de bază (a_1 în cazul nostru) și linia pe care am găsit minimumul $\min \left\{ \frac{b}{a_1} \right\} = 2,23$ (prima linie în cazul nostru).

Se completează un nou tabel, astfel:

- linia C_j din tabel se completează cu valorile din matricea C_j ;

| | C_j | 10 | 15 | 0 | 0 | |
|-------|-------------|-------|-------|-------|-------|----------|
| C^B | Baza | a_1 | a_2 | a_3 | a_4 | b |
| 10 | a_1 | 1 | 0 | 0,16 | -0,23 | 2,23 |
| 15 | a_2 | 0 | 1 | -0,07 | 0,21 | 1,78 |
| | Z_j | 10 | 15 | 0,55 | 0,85 | 49 |
| | $Z_j - C_j$ | 0 | 0 | 0,55 | 0,85 | |
| | | =0 | =0 | >0 | >0 | |

↗ vector de bază

- pe coloana Bază, deoarece s-a stabilit că a_1 trebuie să intre în bază și a_3 iese din bază se trece în loc de $a_3 \rightarrow a_1$;
- pe coloana C^B se trec valorile a_1 și a_2 din vectorul C_j ;
- linia pivotului din tabelul anterior se împarte la pivot;

- coloana pivotului (a_1 în cazul nostru) se completează cu 0;
- restul elementelor se cu regula pivotului astfel:

| a_2 | a_1 | a_2^{nou} |
|-------|-----------------|--|
| $m=0$ | $0 \div [6,22]$ | $m/o=0/[6,22]=0$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |
| $n=1$ | $p=0,44$ | $\frac{o \cdot n - p \cdot m}{o} = \frac{6,22 \cdot 1 - 0,44 \cdot 0}{[6,22]} = 1$ |

| a_3 | a_1 | a_3^{nou} |
|-------|----------|---|
| 1 | $[6,22]$ | $1/[6,22]=0,16$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |
| 0 | 0,44 | $\frac{6,22 \cdot 0 - 0,44 \cdot 1}{[6,22]} = -0,07$ |

| a_4 | a_1 | a_4^{nou} |
|-------|----------|--|
| -1,44 | $[6,22]$ | $-1,44/[6,22]=-0,23$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |
| 0,11 | 0,44 | $\frac{6,22 \cdot 0,11 - 0,44 \cdot (-1,44)}{[6,22]} = 0,21$ |

| b | a_1 | b^{nou} |
|-------|----------|---|
| 13,88 | $[6,22]$ | $13,88/[6,22]=2,23$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot |
| 2,77 | 0,44 | $\frac{6,22 \cdot 2,77 - 0,44 \cdot 13,88}{[6,22]} = 1,78$ |

- linia Z_j se completează astfel: $Z_j = C^B \cdot a_j$, adică:

$$C^B \cdot a_1 = 10 \cdot 1 + 15 \cdot 0 = 10$$

$$C^B \cdot a_2 = 10 \cdot 0 + 15 \cdot 1 = 15$$

$$C^B \cdot a_3 = 10 \cdot 0,16 + 15 \cdot (-0,07) = 0,55$$

$$C^B \cdot a_4 = 10 \cdot (-0,23) + 15 \cdot 0,21 = 0,85$$

$$C^B \cdot b = 10 \cdot 2,23 + 15 \cdot 1,78 = 49$$

- se calculează apoi diferența $Z_j - C_j$, rezultând pe coloanele a_1, a_2, a_3, a_4 valorile 0; 0; 0,55; 0,85. Deoarece nu există o diferență (negativă) $Z_j - C_j > 0$ rezultă că s-a atins soluția optimă;

Soluțiile sunt:

$$a_1 = 2,23 \text{ sau se scrie } x_1 = 2,23$$

$$a_2 = 1,78 \text{ sau se scrie } x_2 = 1,78$$